Temel Eğitim Yatırımlarının Değerlendirilmesi[1]

Evaluation of Basic Education Investments

Ahmet Murat CANBAZ [2]

Araştırma Makalesi / *Research Article*
Geliş Tarihi / *Received:* 31.01.2022
Kabul Tarihi / *Accepted:* 23.03.2022
Doi: 10.48146/odusobiad.1065850

Atıf / *Citation:* Canbaz, A. M., (2022). "Temel Eğitim Yatırımlarının Değerlendirilmesi", *ODÜSOBİAD* 12 (1) 427-444, Doi: 10.48146/odusobiad.1065850

Öz

Bu araştırma, hedef kitlesi olarak araştırmada yer alacak öğretmen kadrosunun görevde oladukları yıllar baz alınarak 1990-2019 yılları arası Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyet gösteren ilkokul ve ortaokul kademelerine yönelik gerçekleşen eğitim yatırımlarının gerçekleşme amaçlarına ulaşma derecelerinin belirlenmesi maksadıyla yapılmıştır.

Araştırmanın bölgesi 2019–2020 eğitim öğretim yılında Karabük ili Yenice ilçesi sınırları içinde Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde eğitim veren ilkokul ve ortaokul kurumlarıdır. Örneklemi ise Yenice ilçe merkezi, belde ve köylerinde eğitim faaliyetlerinde bulunan temel eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden (n=107) oluşmaktadır. Araştırmada örneklemdeki öğretmenlerin tümüne online anket programı ve çevrimiçi iletişim kanalları ile ulaşılmaya çalışılmış 75 öğretmenden geri dönüt alınmıştır.

15 Aralık 2019 tarihinde gerçekleşen Millî Eğitim Bakanlığı 2020 Bütçe Sunuşunda yer alan Temel Eğitim istatistik verileri baz alınarak katılımcı demografik bilgileri ve yatırımların etkililiği hakkında bilgi sahibi olunmasını amaçlayan sorulardan oluşan Temel Eğitim Yatırımları Değerlendirme Anketi ile toplanmıştır. İki bölümden oluşan ölçeğin birinci kısmında kişisel bilgiler, ikinci bölümde temel eğitim yatırımları hakkında görüşlerini ifade edecekleri öğretmen anketinde 15 soru yer almıştır.

Onlineanketler.com anket sitesi üzerinden yapılan anket çalışmaları sonucu elde edilen ölçeklerdeki veriler kodlanarak bilgisayar ortamında SPSS for Windows 16.0 paket programı yardımıyla çözümlenmiştir. Ölçeğin demografik bilgiler içeren birinci bölümüyle ilgili verilere ilişkin frekans ve yüzde dağılımı hesaplanmış, her bir değişken durum bazında anketler çapraz tablo kullanılarak karşılaştırılmıştır. Tablolar aracılığıyla Katılımcı görüşleri betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir.

Araştırmada kullanılan anketlerde eğitim yatırımlarının değerlendirilmesine yönelik ifadelerde genellikle olumlu bir dil kullanılarak katılımcıların 5'li Likert Ölçeğine göre değerlendirme yapmaları istemiştir. Katılımcıların 1990'dan günümüze kadar gerçekleşen Temel Eğitim yatırımlarının çoğunu faydalı buldukları gözlenmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerine göre yatırımları değerlendirmelerinde ciddi anlamda farklılık oluşmamıştır. Öğretmenlerin sınıftaki öğrenci sayısının azalmasına yönelik derslik sayısının arttırılması ve ilkokul ortaokul eğitim kademelerinin ayrılmasına yönelik yatırımları çok yerinde buldukları gözlenmiştir.

Abstract

This research was carried out in order to determine the degree to which the educational investments realized for the primary and secondary school levels operating under the General Directorate of Basic Education under the Ministry of National Education between the years 1990-2019 reached their realization goals.

As the region of the research, it is the primary and secondary school institutions that provide education within the borders of Yenice district of Karabük province in the 2019-2020 academic year under the Ministry of National Education. The sample consists of teachers (n=107) who work in basic education institutions that carry out educational activities in Yenice District centre, towns, and villages. In the study, all of the teachers in the sample were tried to be reached through the online survey program and online communication channels, and feedback was received from 75 teachers.

It was collected through the Basic Education Investments Evaluation Survey, which consists of questions aiming to have information about the demographic information of the participants and the effectiveness of the investments, based on the

[1] Kalaycılar İlkokulu Müdürlüğünün 28.10.2020 tarih ve 15714155 sayılı yazısı ile izin alınmıştır.

[2] Öğretmen, Yüksek Lisans, Kalaycılar İlköğretim Okulu, e-mail: canbaz2888@gmail.com , ORCID ID: 0000-0003-3008-6389

Bu makale araştırma ve yayın etiğine uygun hazırlanmıştır. iThenticate intihal incelemesinden geçirilmiştir.

Basic Education statistical data in the 2020 Budget Presentation of the Ministry of National Education held on 15 December 2019. The first part of the scale, which consists of two parts, included personal information, and the second part included 15 questions in the teacher questionnaire, where they would express their views on basic education investments.

The data in the scales obtained as a result of the survey studies conducted on the Onlineanketler.com survey site were coded and analyzed in the computer environment with the help of SPSS for Windows 16.0 package program. Frequency and percentage distribution of the data related to the first part of the scale, which includes demographic information, was calculated, and the questionnaires were compared on a case-by-case basis using a cross-table. Descriptive interpretations of the participants were made through the tables.

In the questionnaires used in the research, the expressions for the evaluation of educational investments were generally used in a positive way and asked the participants to evaluate according to a 5-point Likert scale. It was observed that the participants found most of the Basic Education investments made from 1990 to the present useful. There was no significant difference in the evaluation of investments according to the demographic characteristics of the participants. It was observed that the teachers found the investments to decrease the number of students in the classroom, to increase the number of classrooms and to separate the primary school secondary school education levels, very appropriate.

***Keywords**: Basic Education, Basic Education Investments, student, teacher,guardıan.*

Anahtar Kelimeler: Temel Eğitim, Temel Eğitim yatırımları, öğrenci, öğretmen, veli.

Giriş

Eğitim, bireye toplumsal hayatında bütünsel fayda sağlayacak her türlü istendik davranış kazandırma sürecidir. Bireyin hayatının her anında ölümüne kadar toplumsal hayat içerisinde yaşadığı sürekli değişim, toplumsallaşma ve kültürlenme aşamalarıdır (Tomanbay, 1999). Tarih öncesinden bugüne değin toplumların en önemli işlevi olan kültürel birikimlerini devam ettirmek ve ilerletmek, yeni neslin eğitimi ile olur. Bireyin dünyaya gelmesi ile eğitim ailede başlar gerek okul zamanı gerekse okul dışındaki zamanlarda gerçekleşen eğitimle hayat boyu devam eder (Yavuzer, 2004).

Öğretim de eğitimin içerisinde yer alan bir kavramdır. Genel anlamı ile öğretim bireyin elde edeceği bilgileri içermektedir. Eğitim ise daha geniş bir anlama sahip olarak bireyin sahip olacağı bilgiler aracılığı ile görüş ve davranışlarında kalıcı değişiklikler meydana getirme sürecidir. Sonuç olarak eğitim ve öğretim kavramlarını birbirinden ayrı düşünmek mümkün değildir (Seyyar ve Genç, 2010). Bundan dolayı eğitim ve öğretim kavramları birbirini tamamlayıcı özellik taşırlar.

Eğitimin bir alt kolu olan temel eğitim ise kadın erkek bütün Türklerin milli gayelere uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir (MEB, 1961). Temel Eğitime yönelik olarak İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında (1968-1972), "Eğitim yoluyla yurttaşlara toplum içinde ve çalışma alanlarında gerekli bilgi, alışkanlık yetenekler verilecek bu amaçla eğitim düzeylerinin çalışma yaşamı ile ilişkisi sağlanacaktır." ifadesine yer verilmiştir. Ayrıca "Yurttaşların temel eğitim üstünde devletçe sağlanan eğitim olanaklarından yararlanması, fırsat eşitliği ilkesine göre düzenlenecektir." ve "İlköğretim, ilkokul çağındaki tüm nüfusu kapsayacaktır. Kaynakların sınırlılığı nedeniyle ilköğretim üstündeki düzeylerde yaratılacak eğitim kapasiteleri kalkınmanın gerektirdiği insan gücü istemlerini karşılayıcı yönde geliştirilecektir." maddeleri özelinde temel eğitimin genel çerçevesi çizilmiştir (Bayram, 2004).

Okur-yazarlık oranını %100'e çıkarma hedefi ile eğitim politikası izleyen ülkemizde Cumhuriyet Dönemi'nden itibaren öncelik verilen temel eğitime ayrıca önem verilmesi gerekliliği bir kez daha ortaya çıkmış durumdadır. Temel eğitimi ile okur-yazarlık oranını belli bir dereceyi elde edememiş bir ülkede diğer eğitim kademelerinden ve kalkınmadan söz edilemeyecektir.

Eğitim hem birey hem toplumsal fayda sağlar. Bu özelliği ile bir yatırım malları sanayisidir. Eğitim maliyetlerini düşündüğümüzde, bireyin yetişkin olarak ülke ekonomisine katkıda bulunduğu zaman dilimine kadarki aile ve ülke ekonomisine olan ana maliyetinin yanında fırsat maliyetine de mal olan süreç içerisinde geçekleşen, çıktı olarak toplumsal fayda ile bireye uzun dönemli ekonomik kazanç artımı ve statü sağlayan yaşantıların tümünü eğitim maliyeti olarak adlandırabiliriz. Eğitimin gerçekleşmesinde ana etkenlerin oluşturulması amaçlı büyük çaplı sermayeler olmakla birlikte, yıllık ya da dönemlik maliyetler de vardır. Okullar ve idari binalar, teknolojik donanım, eğitim materyalleri ve tüketim kalemleri bu maliyetler arasında gösterilebilir (Akalın, 1986).

Mili Eğitim Bakanlığı, 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun 76. maddenin ilgili fıkralarında gösterilen ödenekleri 77. maddedeki şartların oluşması koşuluyla: Köy, kasaba ve şehir ilköğretim kurumlarının ve öğretmen lojmanlarının yapım, tadil, esaslı onarım, her türlü ilk tesis e okul eşyası, ders aletleri ile arsa ve arazi istimlâkleri, masraflarına, küçük onarımlar, okulların genel giderleri, yoksul öğrencilere parasız olarak verilecek okul kitapları ve ders levazımı bedeli, öğrencilerin yiyecek, giyecek noksanlarının

telafisi, esaslı hastalıklarının tedavisi, pansiyonlu ilköğretim okullarının ve tamamlayıcı kursların ve sınıfların masrafları gibi her türlü giderlerine sarf olunur (MEB, 1961).

Eğitimin beşerî olarak uzun vadeli bir yatırım olduğunu fırsat maliyeti de göz önüne alınarak bireyin eğitimine yönelik gerçekleştirdiği eğitim giderleri ile bireysel ekonomik kazancı arasında her eğitim kademesinde yükselmesinde uzun vadeli ekonomik kazancı arasında doğrusal orantılı bir ilişki ile ispatlayabiliriz. Beşerî Sermaye Teorisi'nin de bireylerin kazanç farklarının eğitimin getirisi ile açıklamaktadır. ABD baz alınarak yapılmış araştırmalarında, eğitim düzeyleri farklı kişiler arasındaki kazanç farklarının %66'sının eğitiminin bireysel getirisinden kaynaklandığını ifade etmektedirler. %33'ünün ise aile ve çevre gibi dış faktörlerden meydana geldiği kabul edilmektedir (Akalın, 1986).

Bireysel eğitim harcamalarının uzun dönemde dönütlerinin tam gelişmemiş ülkelerde diğer ülkelere nazaran fiziki sermaye yatırımlarının faydalarından çok daha yüksek derecede olduğu gözlemlenmiştir. Brezilya'da 1970-1980 yılları arasındaki kalkınma öncüllerinin belirlendiği bir araştırmada teknolojik alt yapı ve beşeri sermayenin fiziki ve emek sermayesine nazaran çok daha yüksek oranlarda etkili olduğu tespit edilmiştir. Yaşanan kalkınmada yatırım türleri bazında fiziki sermaye %19, emek %1.8, beşeri sermaye %24 ve teknolojik gelişme %40 yüzdelik paya sahiptir (Karaarslan, 2005).

Eğitimin kişiler arası kazanç farklılıkları ve beşeri sermayeye yapılan yatırımlarının ülke kalkınmasındaki etkisi göz önüne alındığında Temel Eğitim yatırımlarının geri dönüş oranlarının bu yatırımlarının devamlılığı üzerinde detaylı bilgi vereceği açıktır. Bu araştırmada öğretmen bazında Temel Eğitim yatırımlarının amacına hizmet etme derecelerini saptamak amaçlanmaktadır.

Ülke genelinde yaşanan sorunların giderilmesinin yanında bireylerde bilinçli bir vatandaş duygusu ile topyekûn kalkınmaya zemin hazırlayacak eğitim sorunlarının çözümü büyük önem arz etmektedir. Bu nokta da ise eğitimin en alt kademesini oluşturan Temel Eğitim ve onun başarıya ulaşmasında birinci faktör olma özelliğine sahip eğitim yatırımları amacına hizmet edebilirliği ise bu süreçte kilit rol oynamaktadır.

Eğitim; sahip olduğu işlevleri açısından siyasal, toplumsal ve ekonomik yapılarda değişiklik yaratabilmeyi de amaçlar. Eğitimle bireyler, içerisinde yaşadığı toplumun davranışları ve kültürü doğrultusunda biçimlenebilir. Bunun yanında gelişen teknoloji değişen ideolojilere uyum sağlamak yenilikçi araştıran, sorgulayan ve hümanist bireylerin varlığı da eğitimin olmazsa olmazlarındandır. Tarih boyunca var olan bütün devletler üzerinde kuruldukları siyasal sistemleri korumak istemiştir. Küçük büyük tüm devletlerin yaşam emaresi göstermeleri kendi ilkelerini benimsemiş ve içselleştirmiş vatandaşlar yetiştirmelerine bağlıdır. Bu bilinçle devletler her zaman eğitimin açık ve gizli tüm amaçları ve müfredatı konusunda etkin olmuşlardır. (Eraslan, 2015). Bunu gerçekleştirmenin en etkili yolu da zorunlu olarak yürütülen ve bilinçli vatandaş yetiştirmede en kritik zaman olan Temel Eğitim sürecini etkin bir şekilde kullanmaktır.

Eğitimin finansmanı; beşerî ve fiziki kapasitenin devamı için maddi kaynakların elde edilmesi ile bu kaynakların eğitimin muhatabı olan tüm birey, okul, il, bölge ve gruplara dağılımını ifade etmektedir. Bu finansmanın büyük bir bölümünü kamu harcamaları oluşturmakla birlikte, bireysel olarak öğrenci harçları, sınav ve kayıt harçları ile kitap ve kırtasiye malzemeleri için yapılan harcamalar ile dernek vakıf fonların harcamalarından oluşmaktadır (Güngör ve Göksu, 2013, s. 61).

Eğitim olgusunun kendine has yapısından dolayı eğitim kademelerinin herhangi bir basamağında meydana gelen değişim, sorun ya da çözümsüzlükler hem önceki hem de sonraki eğitim kademesini etkileyebilmektedir. Okul öncesi fiziki kapasite yetersizliği ve bilinç durumu ilköğretimi. ortaöğretimdeki sistem sorunları ve kalite sorunları da ilköğretimi çok yakın etkileşim içindedir (TED, 2007). Bir eğitim kademesinin girdisinin diğer eğitim kademesinin çıktısı olduğunu düşündüğümüzde ise finansmanların etkili kullanımının, sarmal bir sistem olarak eğitimde başarıyı en baştan güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu söyleyebiliriz.

Gözlem ve deneyimlerime göre, temel eğitim yatırımlarının amacına ulaşmasında üzerinde durulması gereken noktalar;

1. Yatırımların gerçekleşmesinde, bakanlık düzeyinde bürokratik olarak yatırım kararlarının alınması.

2. Yatırımlarda alt yapı ve alan taraması gerçekleşmemesi.

3. Öğrencilerin pedagojik uygunluğunun ikinci planda tutulması.

4. Eğitimin merkezinde yer alan öğretmenlerin gerçekleşecek değişiklik ve düzenlemelerde fikrinin alınmaması.

5. Bölgesel farklar göz ardı edilerek bütünsel hareket edilmesi.

6. Yatırımların amacına ulaşması noktasında geri bildirim faaliyetlerin yapılmaması.

Bu araştırma ile katılımcıların demografik özellikleri ve Temel Eğitim Yatırımlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Böylece Temel Eğitim Yatırımlarının amacına hizmet edecek düzeylerde gerçekleşmesine katkı sağlayacağı düşünülmekte olup aşağıda yer alan soruların cevapları aranacaktır.

1. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren ilkokul ve ortaokul kurumlarına yönelik gerçekleşen eğitim yatırımların amacına hizmet etme dereceleri nedir?

2. Temel Eğitim Yatırımlarının öğretmenler açısından amacına ulaşma derecesi nedir?

3. Öğretmenlerin yatırımları değerlendirmede cinsiyete göre dağılımı nasıldır?

4. Öğretmenlerin yatırımları değerlendirmede görev yerine göre dağılımı nasıldır?

5. Öğretmenlerin yatırımları değerlendirmede okul türüne göre dağılımı nasıldır?

6. Öğretmenlerin yatırımları değerlendirmede yaşa göre dağılımı nasıldır?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklemi, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin analiz edilmesinde yararlanılan istatistiksel tekniklerle ilgili bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nicel çalışma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modelleri çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2006).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni 2019–2020 eğitim öğretim yılında Karabük ili sınırları içinde Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerden oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem, 2020-2021eğitim öğretim yılında Yenice ilçe merkezi, köy ve beldelerdeki ilkokul ve ortaokullarda görevli öğretmenlerdir (107 kişi). Katılımcıların tümüne online anket programı ve çevrimiçi iletişim kanalları ile ulaşılmaya çalışılmış 75 öğretmenden geri dönüt alınmıştır.

Araştırmaya Katılan Kursiyerlere İlişkin Kişisel Bilgiler

Araştırmaya katılanların cinsiyet, yaş, görev yeri, okul türü, okulun bulunduğu yer değişkenlerine göre dağılımları **(Tablo 1)**'de verilmiştir.

Değişken		***F***	***%***
Cinsiyet	Erkek	37	49.3%
	Kadın	38	49.7%
Görev Yeri	Belde-Köy	14	18.7%
	İlçe Merkezi	61	81.3%
Okul Türü	İlkokul	35	46.7%
	ORTAOKUL	40	53.3%
Yaş	20-30	23	30.7%
	30-40	45	60%
	40 ve ÜSTÜ	7	9.3%

Tablo 1. Kişisel Bilgilerin Frekans ve Yüzde Dağılım Tablosu

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla "Temel Eğitim Yatırımlarının Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi" anketi geliştirilmiş ve danışman onayına sunulmuştur. Ardından gerekli düzenlemeler yapılarak onlineanketler.com web sitesi üzerinden uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması

Öğretmen, öğrenci ve velilerin Temel Eğitim Yatırımları hakkındaki görüşlerini belirlemek için 15 ifadeden oluşan bir anket formu geliştirilmiştir. Katılımcılardan her ifadeyi hiç katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, tamamen katılıyorum şeklinde cevaplamaları istenmiştir. Hiç katılmıyorum için 1, katılmıyorum için 2, kararsızım için 3, katılıyorum için 4, tamamen katılıyorum 5 puan verilerek veriler oluşturulmuştur.

Verilerin Analizi

Onlineanketler.com. web sitesi üzerinden gerçekleşen anketlerin verileri SPSS for Windows 16.0 istatistik paket programıyla analiz edilmiştir. Cinsiyet, yaş, görev yeri, okul türü değişkenlerinin frekans ve yüzde hesapları yapılmış; her bir değişken için anketler çapraz tablo kullanılarak karşılaştırılmıştır. Nitel verilerin analizinde betimsel analizden faydalanılmıştır. Öğretmen görüşleri belli kategoriler altında toplanarak kodlanmıştır ve frekansları ile yorumlanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Temel Eğitim Yatırımlarını Değerlendirmesi

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre Temel Eğitim yatırımlarını değerlendirmesi **(Tablo 2)**'de verilmektedir.

Maddeler	*Cinsiyet*	*HİÇ KATILMI YORUM*		*KATILMI YORUM*		*KARAR SIZIM*		*KATILI YORUM*		*TAMAMEN KATILIYORUM*	
		F	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*	*F*	*%*
Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı 20-25 Arasında Olmalıdır.	**Erkek**	1	2,7	7	18,9	0	0	11	29,7	18	48,6
	Kadın	3	7,9	11	28,9	3	7,9	12	31,6	9	23,7
Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısının Az Olması Öğretmene Sınıf Yönetimi Ve Öğretim Sürecinde Kolaylık Sağlar.	**Erkek**	1	2,7	1	2,7	0	0	14	37,8	21	56,8
	Kadın	0	0	0	0	2	5,3	11	28,9	25	65,8
Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı 15-20 Arasında Olmalıdır.	**Erkek**	0	0	7	18,9	3	8,1	20	54,1	7	54,1
	Kadın	1	2,6	2	5,3	3	7,9	21	55,3	11	28,9
Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısının Az Olması Öğretmenin Sınıf Yönetimi Ve Öğretme Sürecinde Kolaylık Sağlar.	**Erkek**	2	5,4	4	10,8	0	0	13	35,1	18	48,6
	Kadın	0	0	1	2,6	1	2,6	15	39,5	21	55,3
Ücretsiz Ders Kitapları Uygulaması Eğitimde Fırsat Eşitliğine Büyük Katkı Sağlamıştır.	**Erkek**	2	5,4	3	8,1	5	13,5	16	43,2	11	29,7
	Kadın	1	2,6	2	5,3	3	7,9	19	50	13	34,2
Ders Kitapları İçerik Olarak Oldukça Yeterlidir.	**Erkek**	16	43,2	11	29,7	7	18,9	2	5,4	1	2,7
	Kadın	9	23,7	15	39,5	10	26,3	3	7,9	1	2,6

Fatih Projesi İle Öğretmenler Daha Etkin Ders İşleme Süreçleri Gerçekleştirmektedirler.	**Erkek**	1	2,7	4	10,8	7	18,9	20	54,1	5	13,5
	Kadın	1	2,6	4	10,5	10	26,3	21	55,3	2	5,3
Pandemi Sürecinde Fatih Projesinin Araç Ve Girdilerinden Oldukça Yararlandım.	**Erkek**	5	13,5	7	18,9	10	27	11	29,7	4	10,8
	Kadın	4	10,5	10	26,3	7	18,4	15	39,5	2	5,3
Öğrenci, Pedagojik Gelişimi Ve Akademik Başarısı İçin Mahalle Ya Da Köyünde Bulunan Okula Gitmelidir.	**Erkek**	3	8,1	2	5,4	8	21,6	14	37,8	10	27
	Kadın	2	5,3	8	21,1	12	31,6	9	23,7	7	18,4
Taşımalı Eğitimi Devlet Kaynaklarının Etkin Kullanımı Açısından Olumlu Buluyorum.	**Erkek**	7	18,9	6	16,2	7	18,9	13	35,1	4	10,8
	Kadın	0	0	4	10,5	6	15,8	22	57,9	6	15,8
İlkokul Ve Ortaokul Kademelerinin Ayrılmasını Öğrenci Pedagojisi Açısından Olumlu Buluyorum.	**Erkek**	0	0	2	5,4	0	0	17	45,9	18	48,6
	Kadın	0	0	1	2,6	4	10,5	19	50	13	34,2
İlkokul Ve Ortaokul Kademelerinin Ayrılmasını Öğretmenlerin Çalışma Ortamları Ve Mesleki Gelişimleri İçin Olumlu Buluyorum.	**Erkek**	1	2,7	2	5,4	2	5,4	17	45,9	15	40,5
	Kadın	0	0	0	0	4	10,5	22	57,9	12	31,6
İlkokul Ve Ortaokul Kademeleri Ayrılsa Da Aynı Binada Eğitime Devam Edebilirler.	**Erkek**	16	43,2	11	29,7	3	8,1	5	13,5	2	5,4
	Kadın	11	28,9	11	28,9	8	21,1	6	15,8	2	5,3
YİBO Projesi Öğrencilerin Ruhsal Ve Bedensel Gelişimi Açısından Uygundur.	**Erkek**	9	24,3	9	24,3	14	37,8	3	8,1	2	5,4
	Kadın	5	13,2	14	36,8	12	31,6	6	15,8	1	2,6
Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda Çalışmak İsterim.	**Erkek**	10	27	11	29,7	6	16,2	8	21,6	2	5,4
	Kadın	16	42,1	10	26,3	7	18,4	3	7,9	2	5,3

Tablo 2. Öğretmenlerin Temel Eğitim Yatırımlarını Değerlendirmesinin Cinsiyete Göre Frekans (f) ve Yüzde (%) Tablosu

(Tablo 2)'de görüldüğü gibi öğretmenler cinsiyetlerine göre Temel Eğitim yatırımlarına yönelik olumlu düşüncelerin çoğunluğuna katılıyorlar ya da tamamen katılıyorlar. Erkeklerin ve bayanların en çok oranda tamamen katıldıkları; "Derslik başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmene sınıf yönetimi ve öğretim sürecinde kolaylık sağlar. " ifadesidir. Erkek öğretmenlerin en yüksek oranda hiç katılmadıkları "Ders kitapları içerik olarak oldukça yeterlidir." ve "İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler." olurken, bayanların en yüksek oranda hiç katılmadıkları "Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda çalışmak isterim. " ifadesidir.

Öğretmenlerin Görev Yerine Göre Temel Eğitim Yatırımlarını Değerlendirmesi

Öğretmenlerin görev yerine göre Temel Eğitim yatırımlarını değerlendirmesi **(Tablo 3)'** te verilmektedir.

MADDELER	*GÖREV YERİ*	*HİÇ KATILMI YORUM*		*KATILMI YORUM*		*KARAR SIZIM*		*KATILI YORUM*		*TAMAMEN KATILIYORUM*	
		f	*%*	*f*	*%*	*f*	*%*	*f*	*%*	*f*	*%*
Derslik başına düşen öğrenci sayısı 20-25 arasında olmalıdır.	**Belde Köy**	1	7,1	7	21,4	0	0	11	57,1	18	14,3
	İlçe Merkezi	3	4,9	15	24,6	3	4,9	15	24,6	25	41
Derslik başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmene sınıf yönetimi ve öğretim sürecinde kolaylık sağlar.	**Belde Köy**	0	0	0	0	1	7,1	7	50	6	42,9
	İlçe Merkezi	1	1,6	1	1,6	1	1,6	18	29,5	40	65,6
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 15-20 arasında olmalıdır.	**Belde Köy**	1	7,1	2	14,3	2	14,3	7	50	2	14,3
	İlçe Merkezi	0	0	7	11,5	4	6,6	34	6,6	16	26,2
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmenin sınıf yönetimi ve öğretme sürecinde kolaylık sağlar.	**Belde Köy**	0	0	3	21,4	0	0	7	50	4	28,6
	İlçe Merkezi	2	3,3	2	3,3	1	1,6	21	34,4	35	57,4
Ücretsiz ders kitapları uygulaması eğitimde fırsat eşitliğine büyük katkı sağlamıştır.	**Belde Köy**	1	7,1	1	7,1	1	7,1	9	64,3	2	14,3
	İlçe Merkezi	2	3,3	4	6,6	7	11,5	26	42,6	22	36,1
Ders kitapları içerik olarak oldukça yeterlidir.	**Belde Köy**	3	21,4	6	42,9	5	35,7	0	0	0	0
	İlçe Merkezi	22	36,1	20	32,8	12	19,7	5	8,2	2	3,3
Fatih Projesi ile öğretmenler daha etkin ders işleme süreçleri gerçekleştirmektedirler.	**Belde Köy**	0	0	1	7,1	4	28,6	8	57,1	1	7,1
	İlçe Merkezi	2	3,3	7	11,5	13	21,3	33	54,1	6	9,8
Pandemi sürecinde Fatih Projesinin araç ve girdilerinden oldukça yararlandım.	**Belde Köy**	0	0	3	21,4	4	28,6	6	42,9	1	7,1
	İlçe Merkezi	9	14,8	14	23	13	21,3	20	32,8	5	8,2

Öğrenci, pedagojik gelişimi ve akademik başarısı için mahalle ya da köyünde bulunan okula gitmelidir.	**Belde Köy**	3	21,4	1	7,1	5	35,7	2	14,3	3	21,4
	İlçe Merkezi	2	3,3	9	14,8	15	24,6	21	34,4	14	23
Taşımalı eğitimi devlet kaynaklarının etkin kullanımı açısından olumlu buluyorum.	**Belde Köy**	1	7,1	1	7,1	1	7,1	9	64,3	2	14,3
	İlçe Merkezi	6	9,8	9	14,8	12	19,7	26	42,6	8	13,1
İlkokul ve ortaokul kademelerinin ayrılmasını öğrenci pedagojisi açısından olumlu buluyorum.	**Belde Köy**	0	0	1	7,1	0	0	5	35,7	8	57,1
	İlçe Merkezi	0	0	2	3,3	4	6,6	31	50,8	23	37,7
İlkokul ve ortaokul kademelerinin ayrılmasını öğretmenlerin çalışma ortamları ve mesleki gelişimleri için olumlu buluyorum.	**Belde Köy**	1	7,1	1	7,1	0	0	6	42,9	6	42,9
	İlçe Merkezi	0	0	1	1,6	6	9,8	33	54,1	21	34,4
İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler.	**Belde Köy**	4	28,6	4	28,6	3	21,4	1	7,1	2	14,3
	İlçe Merkezi	23	37,7	18	29,5	8	13,1	10	16,4	2	3,3
YİBO Projesi öğrencilerin ruhsal ve bedensel gelişimi açısından uygundur.	**Belde Köy**	2	14,3	5	35,7	4	28,6	2	14,3	1	7,1
	İlçe Merkezi	12	19,7	18	29,5	22	36,1	7	11,5	2	3,3
Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda çalışmak isterim.	**Belde Köy**	4	28,6	4	28,6	3	21,4	3	21,4	0	0
	İlçe Merkezi	22	36,1	17	27,9	10	16,4	8	13,1	4	6,6

Tablo 3. Öğretmenlerin Temel Eğitim Yatırımlarını Değerlendirmesinin Görev Yerine Göre Frekans (f) ve Yüzde (%) Tablosu

Belde ve köylerde görev yapan öğretmenlerin en yüksek oranda tamamen katıldıkları; "İlkokul ve ortaokul kademelerinin ayrılmasını öğrenci pedagojisi açısından olumlu buluyorum." olurken en yüksek oranda hiç katılmadıkları ise, "İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler." ve "Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda çalışmak isterim." ifadesidir. İlçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin en yüksek oranda tamamen katıldıkları; "Derslik başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmene sınıf yönetimi ve öğretim sürecinde kolaylık sağlar." olurken en yüksek oranda hiç katılmadıkları ise, "İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler." ifadesidir.

Öğretmenlerin Okul Türüne Göre Temel Eğitim Yatırımlarını Değerlendirmesi

Öğretmenlerin okul türüne göre Temel Eğitim yatırımlarını **değerlendirmesi (Tablo 4)**'te verilmektedir.

MADDELER	***OKUL TÜRÜ***	***HİÇ KATILMIYORUM***		***KATILMIYORUM***		***KARARSIZIM***		***KATILIYORUM***		***TAMAMEN KATILIYORUM***	
		f	***%***	***f***	***%***	***f***	***%***	***f***	***%***	***f***	***%***

Derslik başına düşen öğrenci sayısı 20-25 arasında olmalıdır.	**İlkokul**	2	5,7	9	25,7	3	8,6	7	20	14	40
	Ortaokul	2	5	9	22,5	0	0	16	40	13	32,5
Derslik başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmene sınıf yönetimi ve öğretim sürecinde kolaylık sağlar.	**İlkokul**	1	2,9	0	0	0	0	12	34,3	22	62,9
	Ortaokul	0	0	1	2,5	2	5	13	32,5	24	60
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 15-20 arasında olmalıdır.	**İlkokul**	0	0	6	17,1	2	5,7	19	54,3	8	22,9
	Ortaokul	1	2,5	3	7,5	4	10	22	55	10	25
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmenin sınıf yönetimi ve öğretme sürecinde kolaylık sağlar.	**İlkokul**	1	2,9	2	5,7	0	0	13	37,1	19	54,3
	Ortaokul	1	2,5	3	7,5	1	2,5	15	37,5	20	50
Ücretsiz ders kitapları uygulaması eğitimde fırsat eşitliğine büyük katkı sağlamıştır.	**İlkokul**	2	5,7	1	2,9	4	11,4	15	42,9	13	37,1
	Ortaokul	1	2,5	4	10	4	10	20	50	11	27,5
Ders kitapları içerik olarak oldukça yeterlidir.	**İlkokul**	15	42,9	10	28,6	6	17,1	2	5,7	2	5,7
	Ortaokul	2	5	10	25	11	27,5	13	32,5	4	10
Fatih Projesi ile öğretmenler daha etkin ders işleme süreçleri gerçekleştirmekt edirler.	**İlkokul**	1	2,9	4	11,4	8	22,9	18	51,4	4	11,4
	Ortaokul	1	2,5	4	10	9	22,5	23	57,5	3	7,5
Pandemi sürecinde Fatih Projesinin araç ve girdilerinden oldukça yararlandım.	**İlkokul**	7	20	7	20	6	17,1	13	37,1	2	5,7
	Ortaokul	2	5	10	25	11	27,5	13	32,5	4	10
Öğrenci, pedagojik gelişimi ve akademik başarısı için mahalle ya da köyünde bulunan okula gitmelidir.	**İlkokul**	3	8,6	3	8,6	7	20	10	28,6	12	34,3
	Ortaokul	2	5	7	17,5	13	32,5	13	32,5	5	12,5

Taşımalı eğitimi devlet kaynaklarının etkin kullanımı açısından olumlu buluyorum.	**İlkokul**	2	5,7	6	17,1	3	8,6	19	54,3	5	14,3
	Ortaokul	5	12,5	4	10	10	25	25	40	5	12,5
İlkokul ve ortaokul kademelerinin ayrılmasını öğrenci pedagojisi açısından olumlu buluyorum.	**İlkokul**	0	0	1	2,9	1	2,9	15	42,9	17	48,6
	Ortaokul	0	0	2	5	3	7,5	21	52,5	14	35
İlkokul ve ortaokul kademelerinin ayrılmasını öğretmenlerin çalışma ortamları ve mesleki gelişimleri için olumlu buluyorum.	**İlkokul**	1	2,9	0	0	4	11,4	19	54,3	11	31,4
	Ortaokul	0	0	2	5	2	5	20	50	16	40
İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler.	**İlkokul**	15	42,9	11	31,4	3	8,6	4	11,4	2	5,7
	Ortaokul	12	30	11	27,5	8	20	7	17,5	2	5
YİBO Projesi öğrencilerin ruhsal ve bedensel gelişimi açısından uygundur.	**İlkokul**	7	20	12	34,3	15	42,9	1	2,9	0	0
	Ortaokul	7	17,5	11	27,5	11	27,5	8	20	3	7,5
Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda çalışmak isterim.	**İlkokul**	14	40	13	37,1	4	11,4	3	8,6	1	2,9
	Ortaokul	12	30	8	20	9	22,5	8	20	3	7,5

Tablo 4. Öğretmenlerin Temel Eğitim Yatırımlarını Değerlendirmesinin Okul Türüne Göre Frekans (f) ve Yüzde (%) Tablosu

İlkokullarda ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin en yüksek oranda tamamen katıldıkları; "Derslik başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmene sınıf yönetimi ve öğretim sürecinde kolaylık sağlar." olurken en yüksek oranda hiç katılmadıkları ise, "Ders kitapları içerik olarak oldukça yeterlidir." ve "İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler." ifadesidir. Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin yüksek oranda hiç katılmadıkları ise, "İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler." ve "İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler." ifadesidir.

Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Temel Eğitim Yatırımlarını Değerlendirmesi

Öğretmenlerin yaşlarına göre Temel Eğitim yatırımlarını değerlendirmesi (**Tablo 5)**'te verilmektedir.

MADDELER	*OKUL TÜRÜ*	*HİÇ KATILMI YORUM*		*KATILMI YORUM*		*KARAR SIZIM*		*KATILI YORUM*		*TAMAMEN KATILIYORUM*	
		f	*%*	*f*	*%*	*f*	*%*	*f*	*%*	*f*	*%*
Derslik başına düşen öğrenci sayısı 20-25 arasında olmalıdır.	20-30	1	4,3	5	21,7	1	4,3	8	34,8	8	34,8
	30-40	3	6,7	13	28,9	2	4,4	12	26,7	15	33,3
	40 ve üstü	0	0	0	0	0	0	3	42,9	4	57,1
Derslik başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmene sınıf yönetimi ve öğretim sürecinde kolaylık sağlar.	20-30	0	0	1	4,3	0	0	8	34,8	14	60,9
	30-40	1	2,2	0	0	2	4,4	15	33,3	27	60
	40 ve üstü	0	0	0	0	0	0	2	28,6	5	71,4
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 15-20 arasında olmalıdır.	20-30	0	0	1	4,3	2	8,7	16	69,6	4	17,4
	30-40	1	2,2	5	11,1	3	6,7	23	51,1	13	28,9
	40 ve üstü	0	0	3	42,9	1	14,3	2	28,6	1	14,3
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmenin sınıf yönetimi ve öğretme sürecinde kolaylık sağlar.	20-30	0	0	0	0	0	0	12	52,2	11	47,8
	30-40	2	4,4	3	6,7	1	2,2	15	33,3	24	53,3
	40 ve üstü	0	0	2	28,6	0	0	1	14,3	4	57,1
Ücretsiz ders kitapları uygulaması eğitimde fırsat eşitliğine büyük katkı sağlamıştır.	20-30	0	0	1	4,3	2	8,7	11	47,8	9	39,1
	30-40	2	4,4	4	8,9	6	13,3	20	44,4	13	28,9
	40 ve üstü	1	14,3	0	0	0	0	4	57,1	2	28,6
Ders kitapları içerik olarak oldukça yeterlidir.	20-30	2	8,7	13	56,5	6	26,1	1	4,3	1	4,3
	30-40	19	42,2	10	22,2	11	24,4	4	8,9	1	2,2
	40 ve üstü	4	57,1	3	42,9	0	0	0	0	0	0
Fatih Projesi ile öğretmenler daha etkin ders işleme süreçleri gerçekleştirmektedirler.	20-30	0	0	2	8,7	7	30,4	12	52,2	2	8,7
	30-40	2	4,4	3	6,7	9	20	27	60	4	8,9
	40 ve üstü	0	0	3	42,9	1	14,3	2	28,6	1	14,3
Pandemi sürecinde Fatih Projesinin araç ve girdilerinden oldukça yararlandım.	20-30	3	13	6	26,1	5	21,7	6	26,1	3	13
	30-40	4	8,9	9	20	11	24,4	19	42,2	2	4,4
	40 ve üstü	2	28,6	2	28,6	1	14,3	1	14,3	1	14,3
Öğrenci, pedagojik gelişimi ve	20-30	0	0	6	26,1	7	30,4	7	30,4	3	13

akademik başarısı için mahalle ya da köyünde bulunan okula gitmelidir.	30-40	4	8,9	4	8,9	11	24,4	15	33,3	11	24,4
	40 ve üstü	1	14,3	0	0	2	28,6	1	14,3	3	42,9
Taşımalı eğitimi devlet kaynaklarının etkin kullanımı açısından olumlu buluyorum.	20-30	0	0	1	4,3	4	17,4	14	60,9	4	17,4
	30-40	6	13,3	7	15,6	8	17,8	19	42,2	5	11,1
	40 ve üstü	1	14,3	2	28,6	1	14,3	2	28,6	1	14,3
İlkokul ve ortaokul kademelerinin ayrılmasını öğrenci pedagojisi açısından olumlu buluyorum.	20-30	0	0	2	8,7	3	13	13	56,5	5	21,7
	30-40	0	0	0	0	1	2,2	22	48,9	21	46,7
	40 ve üstü	0	0	1	14,3	0	0	1	14,3	5	71,4
İlkokul ve ortaokul kademelerinin ayrılmasını öğretmenlerin çalışma ortamları ve mesleki gelişimleri için olumlu buluyorum.	20-30	0	0	2	8,7	2	8,7	14	60,9	5	21,7
	30-40	0	0	0	0	4	8,9	23	51,1	18	40
	40 ve üstü	1	14,3	0	0	0	0	2	28,6	4	57,1
İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler.	20-30	5	21,7	6	26,1	4	17,4	5	21,7	3	13
	30-40	17	37,8	15	33,3	7	15,6	6	13,3	0	0
	40 ve üstü	5	71,4	1	14,3	0	0	0	0	1	14,3
YİBO Projesi öğrencilerin ruhsal ve bedensel gelişimi açısından uygundur.	20-30	3	13	7	30,4	8	34,8	4	17,4	1	4,3
	30-40	7	15,6	13	28,9	18	40	5	11,1	2	4,4
	40 ve üstü	4	57,1	3	42,9	0	0	0	0	0	0
Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda çalışmak isterim.	20-30	4	17,4	6	26,1	7	30,4	3	13	3	13
	30-40	19	42,2	12	26,7	6	13,3	7	15,6	1	2,2
	40 ve üstü	3	42,9	3	42,9	0	0	1	14,3	0	0

Tablo 5. Öğretmenlerin Temel Eğitim Yatırımlarını Değerlendirmesinin Yaşlarına Göre Frekans (f) ve Yüzde (%) Tablosu

20-30 ve 30-40 yaş arasındaki öğretmenlerin en yüksek oranda tamamen katıldıkları; "Derslik başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmene sınıf yönetimi ve öğretim sürecinde kolaylık sağlar." olurken en yüksek oranda hiç katılmadıkları ise, "İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler." ifadesidir. 30-40 yaş arasındaki görev yapan öğretmenlerin yüksek oranda hiç katılmadıkları, "Ders kitapları içerik olarak oldukça yeterlidir." ve "Yatılı İlköğretim Bölge Okulunda çalışmak isterim." ifadesidir. 40 yaş ve üstündeki öğretmenlerin en yüksek oranda tamamen katıldıkları; "Derslik başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmene sınıf yönetimi ve öğretim sürecinde kolaylık sağlar." ve "İlkokul ve ortaokul kademelerinin ayrılmasını öğrenci pedagojisi açısından olumlu buluyorum." olurken en yüksek oranda hiç katılmadıkları ise "İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler." ifadesidir.

Sonuç ve Öneriler

Öğretmenlerin cinsiyet, okul türü ve yaşlarına göre Temel Eğitim yatırımlarına yönelik değerlendirmelerinde en çok oranda tamamen katıldıkları ifade farklılık göstermeyerek "Derslik başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmene sınıf yönetimi ve öğretim sürecinde kolaylık sağlar." ifadesi olmuştur. Bu sonuçla öğretmenlerin etkili bir öğretim süreci gerçekleştirebilmeleri için sınıf mevcudunun etkin bir faktör olduğu hakkında bilgi vermektedir.

Bakanlık tarafından gerçekleşen derslik yapımları sonucu oluşan derslik başına düşen öğrenci sayısının ders sürecinin verimliliğine etkisini belirlemek için yöneltilen "Derslik başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmene sınıf yönetimi ve öğretim sürecinde kolaylık sağlar." maddesine katılımcı olarak cevap veren öğretmenlerin, en yüksek oranla, %61.3 "Tamamen Katılıyorum" cevabı vermişlerdir.

Derslik sayısının arttırılmasına yönelik öğretmen, veli ve öğrenciler tarafından verilen yanıtlardan elde edilen veriler tüm kesimlerin buna yönelik çalışmaları yerinde bulduklarını göstermektedir. Ders sürecine yönelik etkililik üzerine yöneltilen soru maddesi ise derslikteki öğrenci sayısının azaltılmasına yönelik çalışmaların artarak devam etmesi yönünde bize ışık tutmaktadır. Özellikle alt grup sınıflarda öğrenci sayısı arttıkça öğretmenin öğrenci başına düşen ilgilenme düzeyi ve ulaşma imkânı azalmakta ve öğrenci kendi bilişsel gelişiminin sınırlarında kalmaktadır. Özellikle okuma yazma gibi temel becerilerin kazandırıldığı sınıf düzeylerinde öğretmen ve aileler sınıf mevcudunun azaltılması görüşünde birleşmektedirler (Calp, 2012). Bu görüşün doğruluğunu özellikle içerisinde bulunduğumuz pandemi sürecinde okul öncesi öğrencilerinin eğitiminde sosyal mesafe ve hijyene yönelik çalışmalarda ne kadar etkili olduğunu bizler de okullarımızda görmekteyiz.

Öğretmenlerin sınıf yönetimlerine yönelik bir araştırmada sınıf mevcudu az olan sınıflarda görev yapan öğretmenlerin yönetim becerilerine ilişkin algı düzeylerinin çok daha yüksek olduğu gözlenmektedir (Öztürk, 2000). Bunda öğretmenin istemsiz oluşabilecek düzensizliklere ve kargaşaya önleyici bir metotla yaklaşarak etkin bir sınıf yönetimi sergilemesi de etkin olmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gerçekleşen fiziki kapasite artırımı sonucu oluşan derslik başına düşen öğrenci sayısı 20-25 arasında olup bu yatırımın amacına hizmet derecesini sorgulayan "Derslik başına düşen öğrenci sayısı 20-25 arasında olmalıdır." maddesine katılımcı olarak cevap veren; Öğretmenlerin, en yüksek oranla, %36.0'sı "Tamamen Katılıyorum", öğrencilerin, en yüksek oranla, %28.9'u "Kararsızım", velilerin, en yüksek oranla, %26.7'si "Katılıyorum" şeklinde yanıt verdikleri gözlemlenmiştir.

Ders sürecinde öğrencinin kazanımları elde etmelerinde birçok değişken yer almaktadır. Yalçınkaya ve Tonbul (2002) araştırmalarında sınıf mevcudunun değişik öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması, bireysel farklılıklara göre etkinliklerin ders zamanına dengeli dağılımı, tüm öğrencilerin etin katılımı için önemli görmektedirler. Ayrıca çalışmalarında etkili bir sınıf yönetimi için sınıf mevcudunun 25-30 arasında sınırlandırılmasını belirtmişlerdir. Şu anda Bakanlık kayıtlarında bu veri her ne kadar ortalama olarak hesaplandığı için 20-25 olarak yer alsa da okullarımızın büyük birçoğunda 25-30 sayısı içerisinde yer aldığını görmekteyiz.

Özellikle içerisinde bulunduğumuz pandemi sürecinde okul öncesi öğrencilerinin eğitiminde sosyal mesafe ve hijyene yönelik çalışmalarda ne kadar etkili olduğunu bizler de okullarımızda görmekteyiz. Okul öncesi özelinde düşünecek olursak sınıf mevcutlarının, öğrencilerin gelişim dönemleri de dikkate alınarak, 20-25 aralığından çok daha az olması gerektiğini söyleyebilir. Okul öncesi eğitimde sınıf mevcudunun etkililiği üzerinde yapılan bir araştırmada bu sayının 3-4 yaş için 10-11, 5-6 yaş grubu içinse 12-13'ü geçmemesi tespit edilmiştir. Bundan hareketle sınıf mevcudu ve fiziksel kapasite anlamında iyileştirmeler yapılması ve özellikle okul öncesi öğretmenlerine yönelik hizmet içi eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi önerilmektedir (Toprak-Güneş, 2019).

Öğrencilerin bireysel gelişimleri için kendilerini rahatlıkla ifade edebilecekleri, karşılıklı iletişimde oldukları demokratik bir sınıf ortama ihtiyaçları vardır. Yaş ve gelişim özellikleri gereği ise çevreye duyarlı ve merak ağırlıklı bir zihinsel yapılarının olması da çok doğaldır. Ancak kalabalık sınıf ortamlarında öğretmen tutumları da ister istemez değişmektedir. Yılmaz, Şengül ve Çavdar (2019) araştırmalarında öğretmen adaylarının kontrol düzeyleri üzerine yaptıkları araştırmalarında düşük kontrol düzeyine sahip bireylerin 21-30 arasında, yüksek kontrol düzeye sahip bireylerin 31 ve üzerinde sınıf mevcutlarının lehlerine olduğunu ifade etmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzerine sınıf mevcudu arttıkça öğretmenlerin kontrolcü davranışları da artmakta bu da öğrencilerin gelişimleri üzerinde olumsuz bir durum oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin görev yaptıkları yere göre belde ve köylerde görev yapan öğretmenlerin yüksek oranda tamamen katıldıkları; "İlkokul ve ortaokul kademelerinin ayrılmasını öğrenci pedagojisi açısından olumlu buluyorum." ifadesidir. İlçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin en yüksek oranda tamamen katıldıkları; "Derslik başına düşen öğrenci sayısının az olması öğretmene sınıf yönetimi ve öğretim sürecinde kolaylık sağlar." ifadesinin olması dikkate çekici bir durumdur. Bunun sebebi mevzuatta ayrılsa da halen daha köy ve beldelerde öğrenci azlığı, personel ve fiziki koşulların yetersizliğinden dolayı ilkokul ve ortaokul kademelerinin birlikte eğitime devam etmelerinin yanında yoğun nüfus ile birlikte ilçe merkezi ve şehirlerde sınıf mevcutlarının 30'lu rakamların üstünde seyretmesidir.

2012-2013 Eğitim Öğretim yılından uygulanmaya başlanılan 4+4+4 eğitim sistemi gereği ilkokul ve ortaokul kademelerinin fiziki ortam ve işleyiş olarak ayrılmalarının etkinliğini belirlemek için yöneltilen "İlkokul ve ortaokul kademelerinin ayrılmasını öğrenci pedagojisi açısından olumlu buluyorum. "ifadesine öğretmenlerin, en yüksek oranla, %48.6'sının "Katılıyorum" olarak karşılık vermişlerdir. Öğretmenlerin bu görüşlerini ise "İlkokul ile ortaokul binaları ayrı olmalı." ifadesine öğrenciler, en yüksek oranla, %39.2'i ile "Tamamen Katılıyorum", "İlkokul ile ortaokul binalarının ayrı olması çocuğum gelişimi için daha uygun." ifadesine ise veliler, en yüksek oranla, %45.2'lik "Katılıyorum" görüşleri ile destek olmuşlardır.

Akbaşlı ve Üredi'ye (2014) göre birinci sınıf öğretmenlerinin 4+4+4 sisteminin olum yönlerine ilişkin birinci sınıf öğretmenlerinin daha çok ilkokul ve ortaokul eğitim kademelerinin ayrılmasıdır. Ayrıca sınıf ve branş öğretmenlerinin de ayrı binalarda eğitim görmelerinin olumlu bulunduğu görülmüştür. Araştırmada öneri olarak da ilkokul ve ortaokul binalarının bir an önce ayrılması önerisinde bulunmuşlardır.

İlkokul ve ortaokul kademelerinin ayrılması ile öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik "İlkokul ve ortaokul kademelerinin ayrılmasını öğretmenlerin çalışma ortamları ve mesleki gelişimleri için olumlu buluyorum ifadesine" öğretmenlerin, en yüksek oranla, %52.0'sinin "Katılıyorum" yanıtını verdiklerini görüyoruz.

Mevzuatta ve birçok eğitim bölgesinde binaların ayrılması uygulamasına gidilse de özellikle kırsal bölgelerde personel ve bina yetersizliğinden dolayı ilkokul ve ortaokul kademelerinin aynı binada eğitime devam ettiğini görmekteyiz. Bu durumun eğitim üzerine etkisini belirlemek için bu konuda en yetkin görüşe sahip olan öğretmenlere yönelik "İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler." ifadesine öğretmenlerin en yüksek oranla, %36.0'ünün "Hiç Katılmıyorum" yanıtını verdiklerini görmekteyiz. Kılıç (2014) da okul binalarının ilkokul, ortaokul ve lise olarak ayrılması yönünde görüşü ile araştırmamızı desteklemektedir.

Görev yaptıkları yere göre belde-köy ya da ilçe merkezinde bulunanlar, okul türüne göre ilkokul ve ortaokul, yaşlarına göre ise 20-30 ve 40 yaş üstü öğretmenlerin "İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler." ifadesinin de en yüksek oranda hiç katılmadıkları değerlendirme olması bizlere bu yönde önemli ipuçları vermektedir.

Öğretmenlerin en çok oranla katılmadıkları ifadeler ise cinsiyet, görev yaptıkları yer, okul türü ve yaşa göre farklılık göstermektedir. Bulgular ayrıntılı incelendiğinde cinsiyete göre erkek, okul türüne göre ilkokul ve ortaokul, yaş durumlarına göre 20-30 yaş arasındaki öğretmenlerine özellikle "Ders kitapları içerik olarak oldukça yeterlidir." ve "İlkokul ve ortaokul kademeleri ayrılsa da aynı binada eğitime devam edebilirler." ifadesidir.

Ücretsiz dağıtılan ders kitapların etkinliğini ölçmeyi amaçlayan "Ders kitapları içerik olarak oldukça yeterlidir." ifadesine ise öğretmenlerin, en yüksek oranla, %34.7'si "Katılmıyorum" olarak cevap vermişlerdir. Öğrencilerin en yüksek oranla, %30.9, velilerin ise en yüksek oranla, %28.2'lik "Katılmıyorum" cevapları ile öğretmenlerin bu görüşlerini destekler şekilde görüş bildirmişlerdir. Taş ve Minaz'a (2018) göre de öğretmen, öğrenci ve velilerin ders kitapları yönündeki düşünceleri birbirini destekler mahiyettedir. Katılımcıların hepsi ders kitaplarının sınavlara hazırlıkta yetersiz kaldığını, yardımcı kitapların öğrencilerin dikkatini çekmede daha etkin olduklarını, konuları anlaşılır biçimde aktarabildiklerini soru sayısı ve etkinlik olarak çok daha geniş bir muhtevaya sahip olduklarını belirtmektedirler.

Ülkemizde dağıtımı gerçekleştirilen ücretsiz ders kitaplarına Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinden her yıl çok yüklü miktarda harcamalar gerçekleşmektedir. MEB (2020) verilerine göre bakanlık ilgili kurumları aracılığı ile 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı için 153.804.515 adet ders kitabı dağıtılmıştır. Bu yıl için 834.161.366 TL ödemenin yanında uygulamanın başlangıç tarihi olan 2003 yılından itibaren ise 3.004.092.971 adet ders kitabının dağıtımını gerçekleştirdi.

Eğitimle ya da öğrenci ile bir noktada yolları kesişen bireyler olarak bizler de ders birçok kez ders kitaplarını inceleme imkânı bulduk. İlkokul ve ortaokul kademelerinde dağıtılan kitapların gerek içerik gerekse bilişsel düzey olarak öğrenciye ve çağa hitap etmekten yoksun olduğu açık. Ders kazanımlarını sunabilme kapasitesi, sınavlarla paralellik düzeyleri, öğrencilerin dikkatlerini çeken ve motive edebilecek etkinlik noksanlı ve ders sunumunda öğretmenler için etkisiz eleman olarak kalmasından dolayı hemen hemen bütün öğretmenler ek kaynak almak durumunda kalmıştır.

Mazlum ve Mazlum (2016) tarafından yapılan araştırmada yer alan bir öğretmenin "Yardımcı kaynaklar bol etkinlik, fazla soru ve etkinlik çözme olanağı sunmaktadır" ifadeleri konunun anlaşılması yönünden oldukça önemlidir. Özellikle matematik kitaplarının konu anlatımını yüzeysel bir şekilde geçmesi, soru ve örnek azlığı gibi nedenlerden dolayı matematik öğretmenleri ders kitaplarını hiç kullanmadan dönemi

bitirmektedirler. Sınıf öğretmenleri ise temel matematik ve dil bilgisi kazanımlarının öğrencilere edindirildiği ilkokul 1, 2, ve 3. sınıflarda bu kitaplardan yeterince yararlanamamaktadırlar. Muradoğlu ve Işık (2019) 3. sınıf Türkçe ders kitabını inceledikleri araştırmalarında haftalık olarak işlenen konu metinlerinin ve etkinliklerinin öncelikle dilbilgisi konularını elde etmede yetersiz kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Fatih Projesi ile sınıflarda akıllı tahtalar ve internet ağı ile daha etkin ders işlemek mümkün olmaktadır. Birçok dersin soyut kavramlarını somutlaştırma ya da ders içeriklerini interaktif bir şekilde kullanarak öğrencilerin motivasyon düzeyini en üst noktaya çıkarmak mümkün olabilmektedir. Sevimli ve Kul (2015)'e göre matematik ders kitaplarının Fatih Projesi kapsamında kullanılabilecek teknolojik içerik açısından oldukça yetersiz ve işlevsiz bir konumdadırlar.

Araştırmada elde edilen bulguların yorumlanması ile araştırmacılara yol göstermesi amacıyla aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1.Derslik başına düşen öğrenci sayısını azaltmaya yönelik olarak fiziki kapasite ve derslik sayısının arttırılması çalışmalarını devam ettirilmelidir.

2. Derslik başına düşen ortalama öğrenci sayısının ülke genelindeki bütün sınıflarda 20-25 ortalaması olacak şekilde planlamaların yapılmalıdır.

3. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısını azaltmaya ve eğitimde bütünlük sağlamaya yönelik öğretmen ihtiyacını azaltmaya yönelik öğretmen alımlarına devam edilmelidir.

4. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı olan 15-20 ortalama sayısının tüm ülke genelinde dengeli dağılımının çalışmaları yapılmalı ve özellikle öğrenci rehberliği yönünden etkin kullanılmalıdır.

5. Ücretsiz ders kitabı dağıtımına devam edilmelidir.

6. Ücretsiz dağıtımı gerçekleşen ders kitaplarının öncelikle öğretmen görüşleri alınarak kazanımları içerecek bir şekilde, sınav sistemiyle uyumlu ve ekstra bir kaynak kitap ihtiyacı oluşturmayacak şekilde muhteviyatı iyileştirilmelidir.

7. Fatih Projesi alt yapısı ve akıllı tahta donanımı olan okul sayısını arttırmaya yönelik çalışmalar hızlandırılmalıdır.

8.Ders kitapları akıllı tahtaya uyumlu teknolojik içeriklerle zenginleştirilmeli ve öğretmenlere teknoloji okuryazarlığı anlamında hizmet içi eğitimler verilmelidir.

9. Öğrencilerin evlerine en yakın okula gitmelerine yönelik taşımalı eğitim mesafesini en aza indirmeye yönelik bölge okulları tipi çalışmalar yapılmalıdır.

10. Taşımalı eğitim özelinde öğrencilere okullarda verilen yemek hizmetinin iyileştirilmesi sağlanmalıdır.

11. Öğrenci pedagojisi ve öğretmen mesleki gelişimi açısından ilkokul ve ortaokul hizmet binalarının ayrılması işlemleri tamamlanmalıdır.

12. Ortaokul kısmında öğrencilerin mesleki eğitime yönelebilecekleri elektrik, mobilya, motor vb. okul türü çeşitliliği arttırılmalıdır.

13. Başta öğrencilerin ruhsal, bedensel gelişimi olmak üzere öğretmen ve öğrenci velilerinin aile bütünlüğü kapsamında uygulamasına son verilmelidir.

Kaynakça

Akbaşlı, S. ve Üredi, L. (2014). Eğitim Sistemindeki 4+4+4 Yapılanmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Journal of Teacher Education and Educators*, 3 (*1*), 109-136.

Akalın, G. (1986). *Kamu Ekonomisi. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları,* 2, 554.

Bayram, A. (2014). *Türkiye'de kamu eğitim yatırım harcamalarının Çözümlenmesi.* (Yayınlanmış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Calp, M. (2012). Sınıf öğretmenleri, öğretmen adayları ve ailelere göre ilköğretim 2, 3, 4 ve 5. sınıflardaki okuma yazma problemlerinin sebepleri, Çözüm Önerileri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi,* 2*(2), 148-168.*

Eraslan, L. (2015). *Eğitimin Hukuki Temelleri*. *Eğitim Bilimine Giriş* (Editör: Sağlam, A). Ankara: Nobel Yayınevi.

Güngör, G. ve Göksu, A. (2013). Türkiye'de Eğitimin Finansmanı ve Ülkelerarası Bir Karşılaştırma*. Yönetim ve Ekonomi,* 20(*1*), 59-72.

Karaarslan, E. (2005). Kamu Kesimi Eğitim Harcamalarının Analizi. *Maliye Dergisi*, 149.

Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Mazlum, Ö.ve Mazlum, S. F. (2016). İlköğretim 4. Sınıf Ders Kitaplarının Görsel Tasarımına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi,* 4 (*1*), 1-18.

Muradoğlu, Ü. ve Işık, A. D. (2019). İlkokul Üçüncü Sınıf Türkçe Ders Kitabı Etkinliklerinin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi,* 4 (*1*), 19 – 39.

MEB, (1973). *Milli Eğitim Temel Kanunu,* Ankara. MEB.

MEB, (1961). *İlköğretim ve Eğitim Kanunu*, Ankara. MEB.

MEB, (2020). *Resmi İstatistik Metaveri Şabl*onu, Ankara. MEB.

MEB, (2019). *2020 Yılı Bütçe Sunuşu,* Ankara. MEB.

Öztürk, B. (2000). Sınıf İçi Etkileşim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(*24*), 621-640.

Sevimli, E. ve Kul, Ü. (2015). Matematik Ders Kitabı İçeriklerinin Teknolojik Uygunluk Açısından Değerlendirilmesi: *Ortaokul Örneği. Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi,* 9 (*1*), 308-331.

Seyyar, A. ve Yusuf G. (2010). *Sosyal Hizmet Terimleri Sözlüğü*. (1. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

Türk Eğitim Derneği (2007). *Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Özet* Rapor (Birinci Baskı). Ankara: Adım Ajans.

Taş, H. ve Minaz, M. B. (2018). Derslerde Yardımcı Kaynak Kullanılmasının Öğretmen, Veli ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *SETSCI Conference Indexing System*, 3(*2*), 582-589.

Tomanbay, İ. (1999). *Sosyal Çalışma Sözlüğü.* Ankara:Selvi Yayınevi.

Toprak, Z. ve Güneş C. (2019). Okul Öncesi Eğitimde Sınıf Mevcudunun Etkinliklere Etkisi Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 3 (*4*), 278-282

Yavuzer, H. (2004), *Çocuk Psikolojisi.* 26. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yılmaz, Z. N., Aydın Ş. Ö. ve Çavdar, H. (2019). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Kontrol Yaklaşımlarının İncelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3 (*1*), 9.

http://tdkterim.gov.tr adresinden 04.02.2021 tarihinde erişilmiştir.

Extended Abstract

Basic Education has been an important element throughout history for countries' getting the highest efficiency from human sources. So, countries gained an important acquisition for adapting life with their human sources, gaining competency level for meeting their basic needs and heading for a job. Reaching the level of full learning has been an important element for obtaining such acquisitions. Full learning has been closely related to investments' at this education levels being appropriate and its goal reaching probability.

During lessons, sparing more time for students and often giving feedback to them corries (carries?) great importance in terms of learning quality. %61.3 of teachers' share the same opinion about there being fewer students per classroom and its effect supports this opinion. Realizing this opinion in countries like Turkey which have a high level of population and birth rate requires heavy material sources. In recent years, with intensely retaining teachers and infra-structure works for increasing the number of classic big progress has been made in this way. But, in metropoles that have high population density, enough success hasn't been obtained.

In Turkey, since 2012-2013 Academic Year, we have switched to 4+4+4 educational system by taking students' pedagogical developmental features into consideration. As a result of our research, at the highest devel, the rate of teachers finds separating primary and secondary levels as positive in pedagogical perspective, eventualized as the rate of 48.6 percent. Firstly, physical difference of students has been an important scale to show us how suitable is degree separation during breaks and mass ceremonies. Also, both separating the types of school levels and giving education at different schools has

been a suitable decision on the basis of using school's physical infrastructure, organizing social environment and activities and focusing on activities to develop students' interests and their abilities.

For many years, students' primary and the easiest obtainable materials have been their textbooks where they follow their subjects. Both when they were bright by their parents and when they are distributed free by the governments, the sufficiency of books' contents have been debated mostly, % 34.7 of teachers expressed negative opinions about the fact that the contents of textbooks are not sufficient for students. At schools, teachers tend to turn to additional sources instead of textbooks and they also intensely prefer giving homework from such additional sources.

In Turkey, besides the nu?ances and facts to which Basic Education Investments sometimes show differences, they are often based students' continuing the schools, reaching the sources and classroom efficiency. The degrees of investments' reaching their gods and the period of getting feedback have been realized by using the trial and error method. Using such an evaluation method instead of giving importance to the opinion of teacher groups who are on the focal point of education have caused a large scale of loss in terms of time and sarcas.